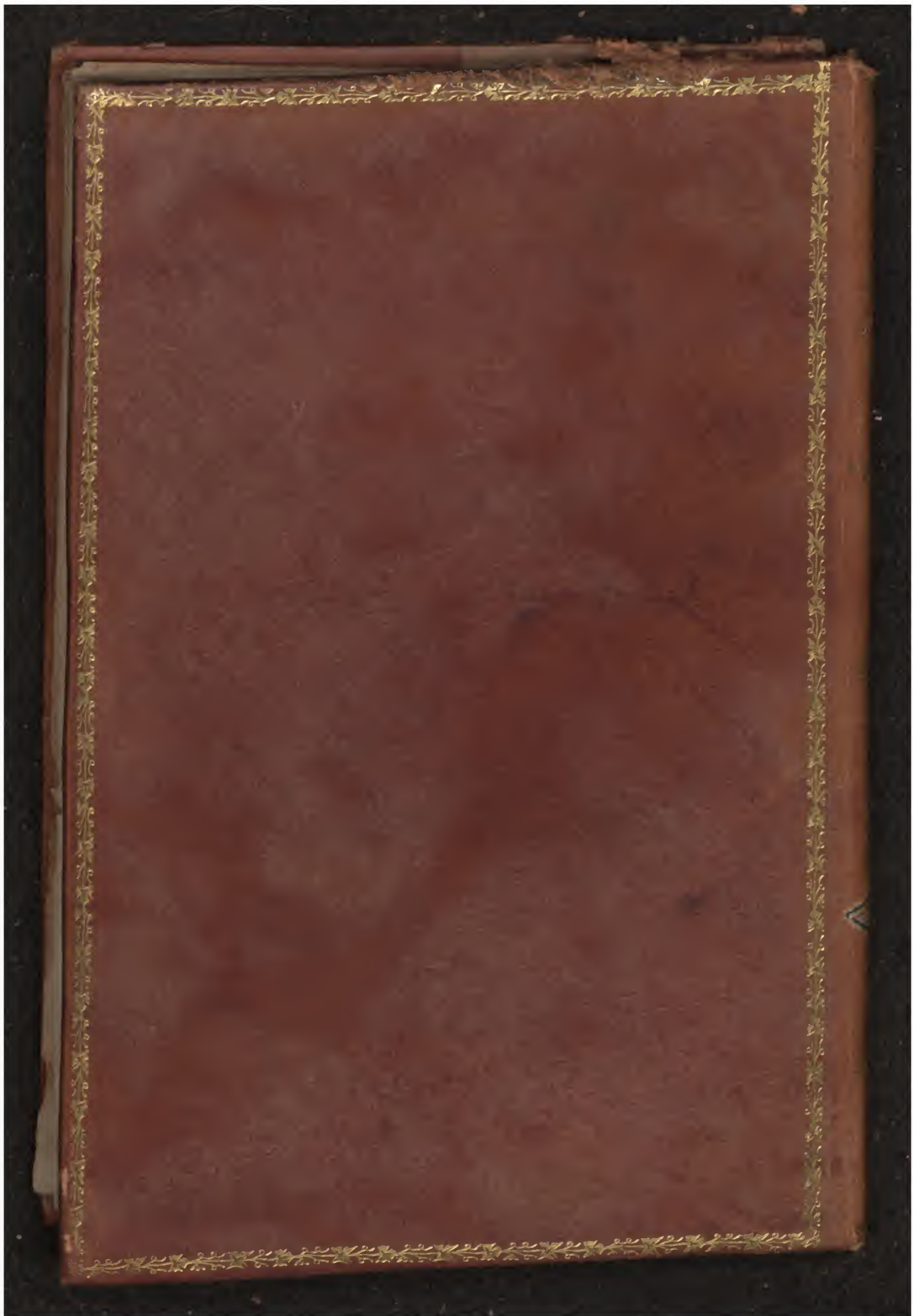

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

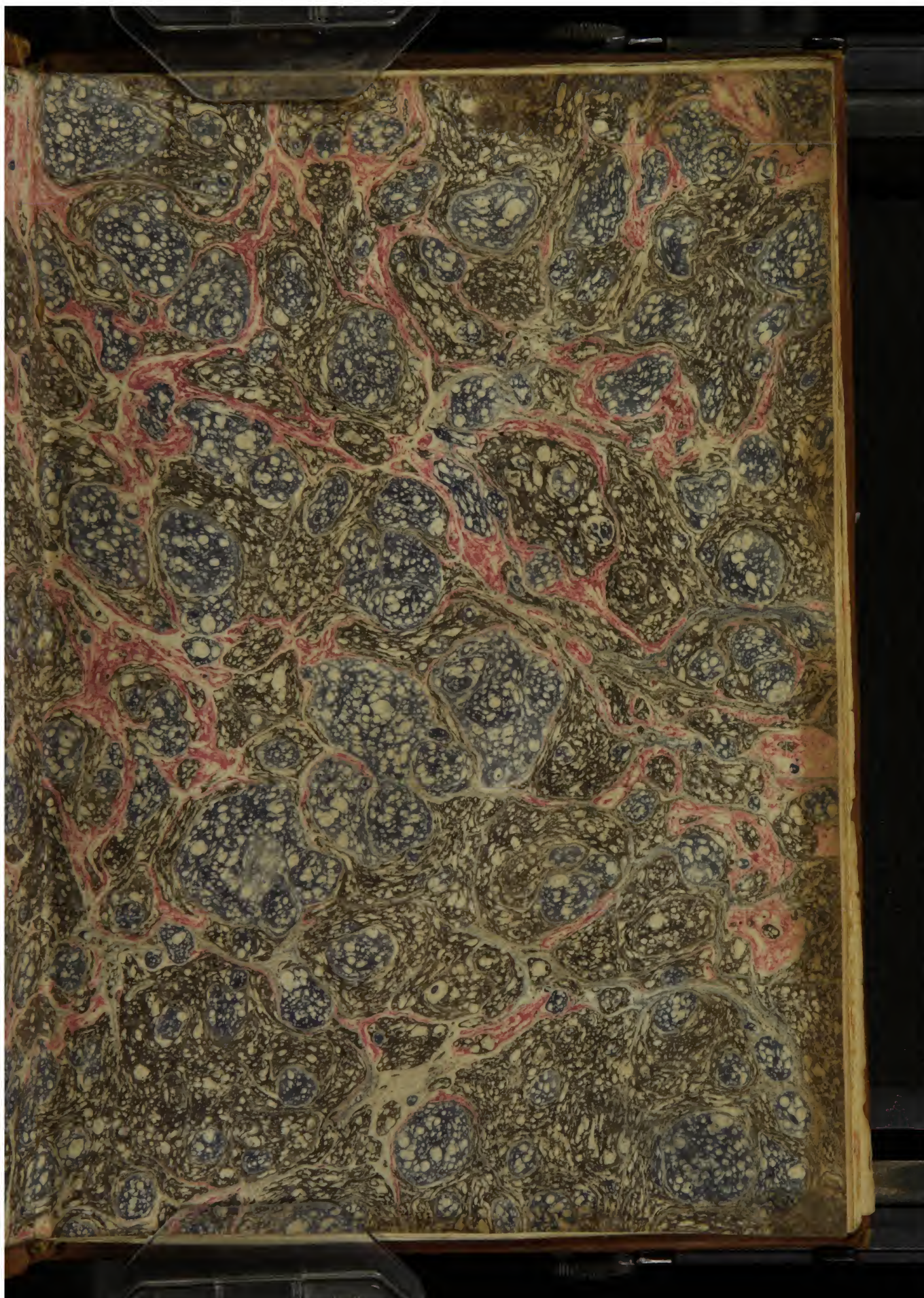

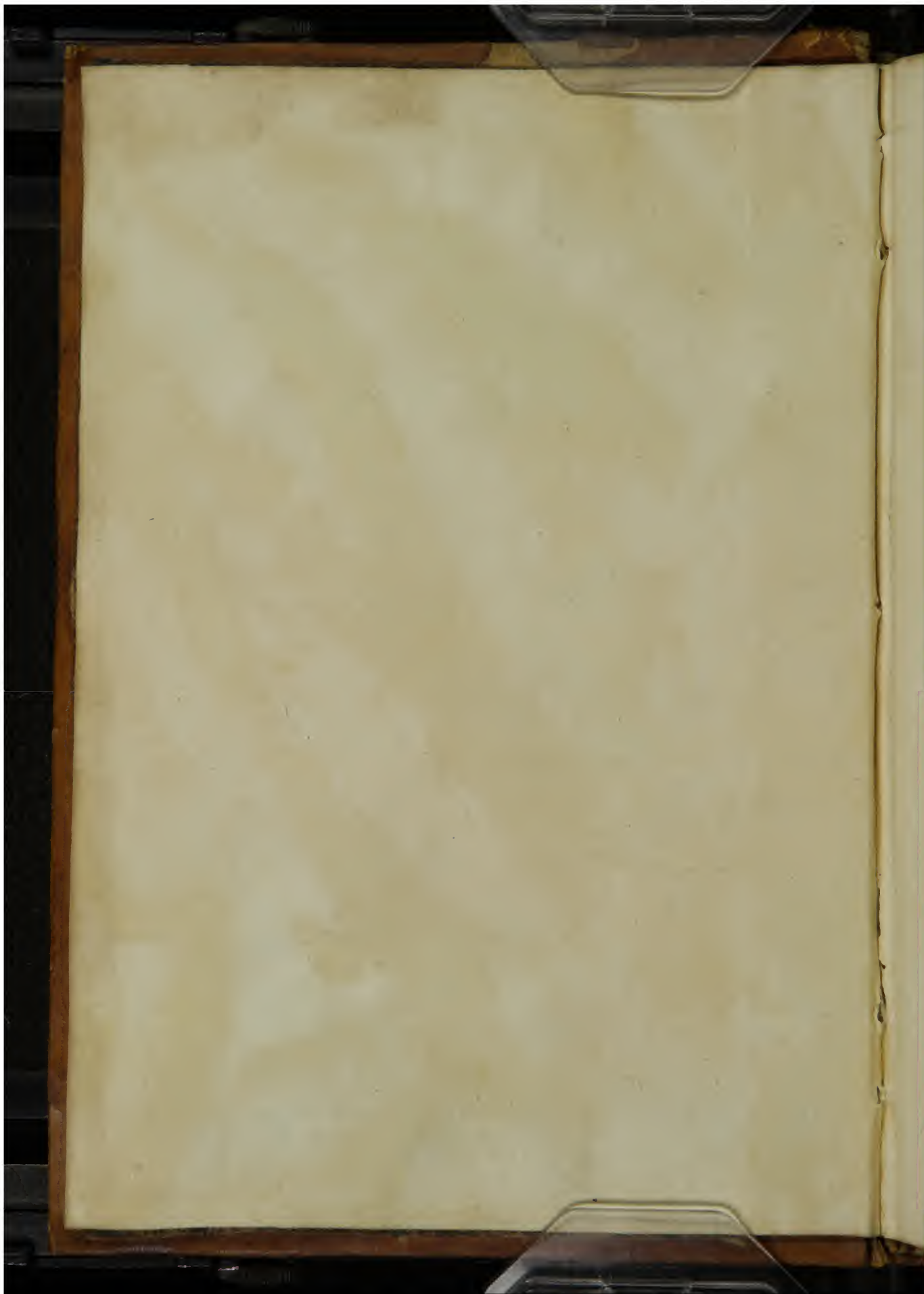
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

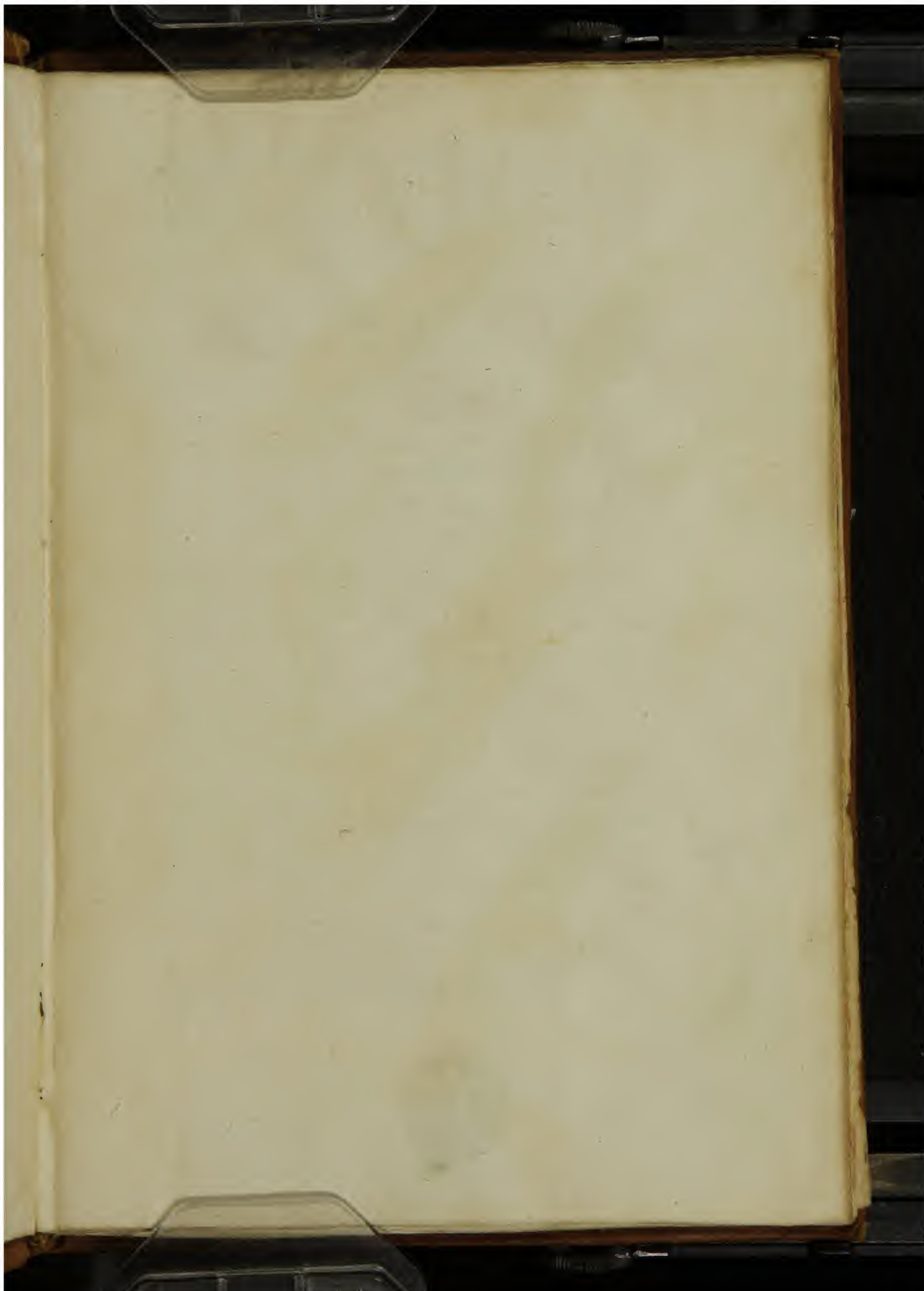

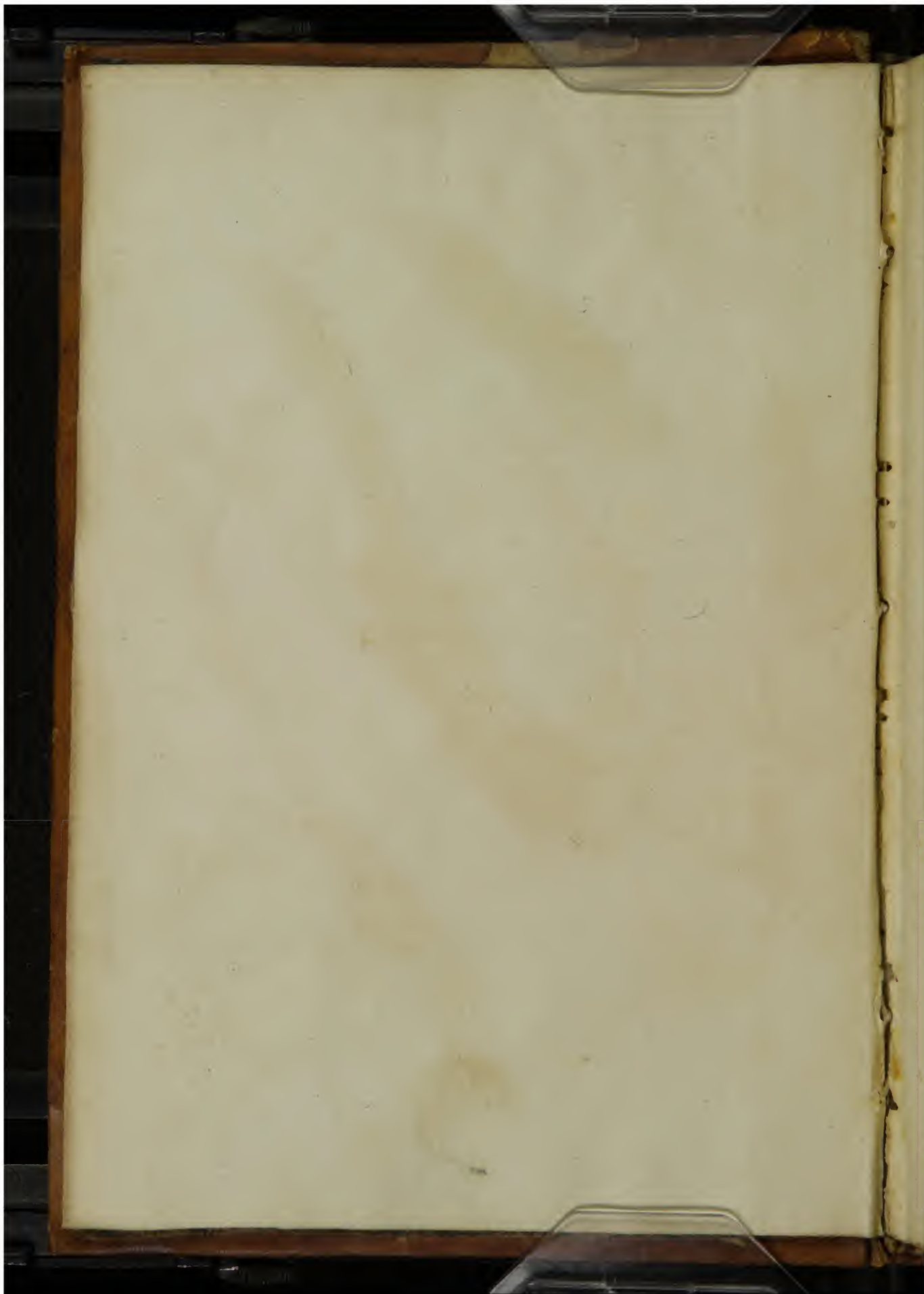
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.56

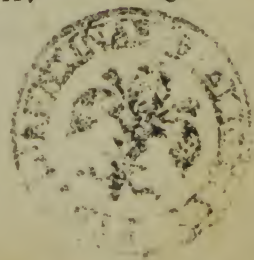

119

PAVLI POMPILII LIBER. L. ANNAEI
SENECAE VITA. AD. IOANNEM LO
PIM DECANVM VALENTINVM PRæ
FATIO. Caput Primum.

Pompilius Ioanni Lopi Decano Valentino
Salutem. Cum aliquando de Senecæ philo
sophi uita cū Pomponio Læto sermo fuisset: & q̃
nusq̃ uno in loco legeret̃ collecta: & q̃ id nequaq̃
ueter̃ negligentia factū sit: sed incuria quadam
posteriorū: q̃ prisca contempser̃, cōmiseratio in
gens nos subiit. Nam tot ac tanta ex illustrib⁹ hi
storiæ Romanæ monumentis Gothicis Vandali
cisq̃ ruinis perierūt: q̃ nisi græci scriptores opem
tulissent. De tam nobili. R. P. ac tanto impio me
lior pars desideraretur. Itaq̃ psuasus sum eodem
auctore: ut quicq̃ de illo sanctissimo uiro uaria
multipliciq̃ excerpti posset lectione colligerem &
unico libello complecterer. Ver̃ circumspecti
mihi cui dedicarem: imprimis tua singularis er
ga me beniuolentia Ioannes Lopi occurrit: ad
monuitq̃ ut tuo potissimū nomini consecrarem.
ea quidem a tenera ætate inita ad hanc usq̃ diem
constantissime creuit. sed & huius mex in te ob
seruatix præter eam quā dixi causam aliæ quoq̃
nec minus idoneæ fuerunt. Vna est q̃ ipse philo
sophus es & sacre theologiæ religiosissimus asser

a. ii.

tor. Qua propter insignis philosophi: ac ppe christiani uita nulli q̄ tibi oportunius exhiberi potuit. Altera uero: q̄ tantus es apud optimū principem Rhodoricū Borgiam. S. R. E. Vicecancellariū: ut merito Herculi sis cōparandus: q̄ ut existimauit antiquitas Atlāti Mauro in cælo sustinendo opitulatus est: Ille q̄dem patrū prudētissimus unus pene oīum cuncta apostolicæ curiæ obit: in eius mēte regū cōterorūq̄ principū totius orbis christiani res uertunt̄ & digerūtur. Verū fesso tu subis tu firmissimis humeris omne pondus excipis & q̄d nō minus oēs admiramur: id facis tam fortiter q̄ libenter: gaudente etiā ipso principe nedum fidente: Id aut̄ haud iniuria licet enim q̄d ueritas habet etiam corā sine assentatione dicere. Accedit ad hęc splendor familiæ & generositas q̄ honestissima. præterea Hieronymi fratris comitas atq̄ benignitas. Is militiæ aurate uir functus etiā nuper illustri legatiōe ab Innocentio octauo ad regem Pannoniæ quem hoīm quem ue cœlestiū ad se amandū animi uirtutibus nō puocet. Itaq̄ hęc uel singulæ res ad tuū ornandū celebrandūq̄ nomen me inuitarūt Quare suscipe ea quæ mea scripta probare soles & hoc præsens munus alacritate & clientis tui lucubratōes solita nitere prudētia remittere meliores Potes enim & ut potes uoles: cū & posteritati semp prodesse studeas:

& me cui optime consultū uis id maxime cupere
ut quæ scripsero emendent̃ intelligas Nos enim
quemadmodū coloni in male cultis agris utiles
herbas aut raras: aut latentes rimātur sic p̃ diuer
sos historiæ scriptores conq̃sita hæc: pauca etiam
de Lucano & Quintiliano quibusdā adiectis in
libellū quem iam leges tua fisci usiq; eruditioe col
legimus atq; digessimus.

De Nobilitate Gentis Hispanæ. Caput.ii.

f Amiliæ equestres Romæ ex Hispania cla
rissimæ fuerūt nō una sed multæ & plurimi
ubiq; noīs apud oēs q. historias Romanas
legerunt & audiuerūt. Siqdem huc Melas misit
Cingenteratū: Silios Italica prius cōsulū post cæ
sar̃ patria. mitto Quintilianū rhetorē: ut in opi
nione est calaguritanū Martialem Bilbilitanum
poetā: atq; alios multos mediocris fortunæ: & si
Quintilianus ornamenta cōsularia p̃ clēmētem
adeptus est Sed & insulares quoq; ex Gadib⁹ Co
lumellæ & magis celebres Balbi: partibus. R. P.
gerendis admissi sunt. At si ad Neruæ: Traiani:
atq; Hadriani t̃p̃a & demū Theodosii descende
rimus utrūq; ordinem: nec minus reliquā ciuita
tem ab Hispania p̃fectis impleturi uidemur. &
ut Quintilianū Galba: ita Nerua. L. Annæū Flo
rū & tum uterq; senex ambos adhuc adolescētes
a.iii.

in urbem deduxit. hunc e Bethica illum e Tarra-
conensi Quintilianum olim praesidium Augu-
sti Calaguritani: hunc eadem genuit Corduba
quae & Senecam nostrum & Lucanum & Sene-
cam alterum: multosque praeterea: sua tum fama: tum
gloria non ignobiles: ob quam sobole merito quon-
dam ut Colonia patritia deceretur ea urbs cogno-
mentum accepit.

De Parentibus Senecae. Caput Tertiū.

m Annæus Seneca ab interiore Hispania Ro-
mā profectus in equitum ordinem affcitus
est. Huius declamationes alii non extare contendunt
alii perperam eas esse quae L. Senecae filii titulo
circumferuntur. stylus enim persimilis esse potuit:
& inde error innasci. Huius uxor interea relicta
prægnas in Bethica Elbia Albina. L. Senecā pe-
perit circiter olympiadem ceterisimā nonagesimā
quartā. Albina hæc pene infans matrem amise-
rat: adoleueratque sub nouerca & eadem fortuna
Marci repudio exagitata: quæ patriā relinquere ui-
debat inuita. Ex altero uiro: quem & auunculū
intra tricesimū diem amisit: liberos tres peperit.
At. M. Seneca altera superducta uxore uocabulo
Gallia. L. Melam & Iun. Gallionē genuit. res tñ
non multū liquet. nam & Albina hos peperisse mi-
hi uidetur. hæc enim uerba apud Senecam legi-
mus cū matrem solat: Acquiesce alterius filii di-

gnitate: alterius quiete: ubi alterꝝ indi care uidetꝝ
 Gallionem: qꝫ muneribus publicis obcundis se di
 cavit: Alterꝝ uero Melā qꝫ procuratōibus Cæsaris
 uixit contentus breuius iter ratus ad acqꝛendas
 pecunias. Tacitus tñ ex Gallia natū Melā asseue
 rat: & ut idem de Gallione existimemus uicini
 tas nominū uel sine auctore extorquet: aut salteꝝ
 prouocat. At apud Senecā de Lucano tunc puero
 Mela genito ibidem hæc. Ab his inquit nepotes
 quoqꝫ respice. M. præcipue blandissimum: ad cu
 ius conspectū nulla potest durare tristitia: quem
 nō in iocos uocabit illa lasciuia: & alia: qꝫbus po
 tius existimem rursus Albinæ fuisse Melā & Gal
 lionem: qꝫ Galliam aliquam uxorem. M. Annaeo
 unqꝫ extitisse. Albina uero hæc ingenii fuit per qꝫ
 uegeti ac pꝫmptissimi: & nisi uir prisce rigoris in
 hibuisset ut ferunt euasisset eruditissima: huius
 soror. C. Albia maximam laudem ex hoc sibi pe
 perit qꝫ cum sedecim annos maritus Aegyptum
 tenuisset: ipsa interim nō fere unqꝫ in publico cō
 specta est. huius manibus Seneca in urbem per
 latus: huius pio maternoqꝫ nutricio longum tem
 pus aeger conualuit. eadem mox creandū Quæ
 storem curauit. Itaqꝫ ex Annæis noua uis ciuium
 Romæ enituit & honestissimorum & eorum lā
 ne qui proprio uirtutum splendore antiquissi
 mis illis Fabritio & Catoni: modo aequa dentur
 a.iiii.

tempora: nō cessissent. ueruntamen iniquissima
nacti sunt: ut omnium finis plane indicauit.

Quibus præceptoribus profecerit. Caput. iiii.

p Ater de tanta sobole sollicitus: atq; urgēte. L.

Senecæ ingenio graui & temperato sed ad
discēdum sane q̄ agili Corn. Balbi suasu: cuius se-
nis etiam cōtubernio tam sæpe utebatur q̄ liben-
ter ob gratiam qua erat apud Octauīū prius lite-
ris mox artibus addiscendis pueros addixit. qua-
re sub Pomponio Marullo & Iulio Higino poly-
histore ut in opinione tum erat natione Hispano
grāmaticis: Cesteo Smyrneo & Asinio Gallo rhe-
torib⁹ pfacerūt. Paulo ulterius Seneca puectus
est. nam cū Marullus de stirpe Pomponii Melæ
cingēteratani progenitus cōmuniū studioꝝ grā
Socionis philosophi Alexandrini domū frequen-
taret inhaesit stoicæ sectæ Seneca: sed iam utroq;
præceptore discipuli causa in similtates pruen-
te ad Athenodoꝝ Tharsensē eiusdē philosophiæ
professorem tiansiit. sed post paulo cū hic Asiam
repeteret ad Socionem suū reuersus ab eius late-
re quoad profaecit nunq̄ discessit. Interea Clara-
num qui & ipse optimus uir & iuris consultissi-
mus euasit condiscipulum habuit.

De Vxore & Exilio. Caput Quintum.

u Xorem duxit Pompeiam Paulinā ex qua fi-
lius susceptus cū apud matrem Albinā edu-

caretur: peste correptus extinctusque est. & pariter
 matri nunciatum. L. Senecam pueri patrem filium
 suum eadem contagione raptum: quod obrem misera
 mater uiuentem luxit: habuit & filiam: quam eidem
 exul commendat. Exulauit uero sub Claudio iam
 magni nominis & notae eruditiois sed Agrippina
 ut incestae nuptiae suae cum Claudio patruo & ut
 alia multa huic coniuncta scelera aliquo benefi-
 cio tegerentur: ueniam exilii: nec minus eidem praetura
 urbanam impetrauit publicam laetitiam rata
 ob eius studioque claritudinem: simul ut Neronis
 filii pueritia tali magistro adulesceret: & ut con-
 filiis eiusdem ad tyrannidem uteretur: quod contra
 euenit: Xenophon medicus in eo quod a Seneca po-
 scere non ausa est in Claudium adminiculo fuit:
 potuit tamen Iulia Agrippina aliquando hoc a Se-
 neca sperare: quia is fidus in eam recentibus & tam
 conspicuis beneficiis & infensus Claudio dolore
 iniuriae credebatur: iniuria autem fuit quod nullo con-
 uictus crimine sed de bonis omnibus semper be-
 nemeritus exulare tamen in inuidiae gratiam ius-
 sus est. Exilii locus Corsica fuit: ut alter Seneca
 in Octauia aperit cum ex persona Lucii sic loqui-
 tur. Melius latebam procul ab inuidiae malis: Re-
 motus inter Corsici rupes maris. Suum hoc exi-
 lium quale fuerit: sic ipse in consolatione ad ma-
 trem ostendit. Nullum inquit exilium inuenies

in quo nō aliquis cum causa moretur: Quid tam
nudū inueniri potest? quid tam abruptū undiq;
q̄ hoc saxum? quid ieiunius? quid imansuctius?
quid horridius? quid intemperatius?

De. M. Annæo Lucano. Caput sextum

s Ed paucis ante annis Melæ fratri. M. Annæ
us Lucanus nascit̃ ab aui materni. C. Acilii
Lucani noīe ita appellatus: nascit̃ aut̃ suæ fami-
liæ ut Tacitus loq̃tur grande claritudinis adiu-
mentū tertio nonas nonēbres. C. Cæsar̃ itez̃ & L.
Cæliano cōsulib⁹: latus est a patre Romā uix na-
tus mēsem octauū: sed iam adultū Seneca Nero-
nis amicitia in sinuat. is antea Rhēnio Palæmo-
ni & Annæo Cornuto opam dederat gratissimo
cōtubernio. A. Persii & Saleii Bassi. eidē quæstu-
ra ut cōmitteret̃ ante t̃ps impetrauit. Iussit ludos
facere: tū Lucanus gladiatorū munus edidit. &
anno insequēte in sacerdotiū auguratus asscitus
est. Curauit etiā Seneca Pollā Argentariā Argen-
tarii Pollii filiā uxorem ut duceret ea doctissima
pariter & pudicissima uixit cū Lucano sed eo de-
functo Eunuchi cuiusdam amore suspecta: ad qđ
Martialis allusit: cū eam reginā appellat sumpto
cōiugio ex illo Terentiano. Eunuchū dixti uelle
te q̄ solæ utunt̃ his reginæ. Eadem t̃pe Domitia
ni facta iā Anus tñ cū patre florebat. testimonio
est Papinius in ea syluaz̃ quæ inscribit̃ Hercu-
les Surrētinus cū ait ad Herculē. Et si tibi poma

Assart.

12
superfunt. Hesperidū gremio uenerabilisingere
Pollæ. Nam capit & tantū nō dedignatur hono-
rē. Qd si dulce decus uiridesq; resumeret annos.
Da ueniā alci de fors hinc & pensa tulisses. Et de
eadem alibi sic legit' apud eundem: Excludit uo-
lumen Genethliacū Lucani qd Polla Argētaria
clarissima uxorū imputari sibi uoluit.

De Magisterio Senecæ in Neronē. Caput. vii.
a T cum Domitius Nero ætatis anno undeci-
mo a Claudio iam adoptatus esset: Senecæ
tum Senatori in disciplinā traditus est. sed ade-
ptus etiam Imperiū nō adeo profecerat ex Sene-
cæ doctrina ut ex se concionari aut auderet aut
posset: nam primus ex his q eousq; regē potiti fue-
rāt: aliena facundia eguit: & a Seneca compositā
laudationem in funere Claudii uix tñ septēdecim
nis recitauit. credit' illum a lectiōe priscoꝝ auer-
tisse: ut in admiratiōe sui diutius teneret: his mo-
do ppositis quæ ipse scripserat. Rettulit Seneca
per quietem nocte eum antedēte diem quo Ne-
ronē erudiendū accepit: se sibi uisum. C. Caligulæ
præcipere & fidem sopnio breui fæcit: prodita
ingenii immanitate. Afranius Burrhus fere par
apud Neronē potentia fuit: sed is militaribus in
rebus Seneca domesticis & tanta qdem modera-
tione ut cū Burrhū Nero præfectura amouere de-
stinasset tunc opa Senecæ dignatio eidē retēta sit

prætoriarūq; cohortiū cura. qđ sane Fabius Rusticus Senecæ laudibus ascribit: Sed. P. Suillus eundem cum tñ ei infensus esset quasi studiis in-
ertibus deditum taxauit & imperitiæ suæ iuue-
nes instituentem. corrupisseq; principū Roma-
næ cubilia: Præterea quærebat: qua sapientia q-
bus philosophorū præceptis: intra quadriennium
regiæ amicitia ter millies sestertiū comparasset.
Rome testamenta & orbos uelut indagine capet
Italiā & puincias imenso scenore hauriret. Hæc
Suillius. Ouidius Flauus cumulas nulla ipius
cupiditate diuitias testatus est: sed magna unius
fortunæ felicitate. Hic ille est Ouidius q Cæsoni
um Maximū imitatus est: nā ita Cæsoniū hunc
Ouidius exulē ex Aphricæ pfectura sequutus est.
sempq; ueneratus reuerito nunq Nerone: ut idē
Maximus Senecā paulo ante exulē in Corsicā se-
qutus fuerat. meminit amicitia Valerius Marti-
alis in his uersibus. Facūdi Senecæ potēs amicus
Caro pproximus: aut prior Sereno: Hic ē Maximus
ille quem frequenti: felix litera pagina salutat.

De Vineto & Potentia Senecæ. Caput. viii.

u Inetū habuit Seneca in agro Nomérano cu-
ius singula iugera ut Columella notauit cul-
leos octonos reddidisse plerūq; cōptū est: id prius
fuerat Rhēni Palaemōis emptū ab Acilio Sthe-
nelio: Est aut Seneca tāto ei⁹ amor capt⁹ ut nō pu-

124
duerit quadruplicato fere intra decimū curæ an-
nū emere: Fuit uero hic ager decimi lapidis ab ur-
be diuerticulo cū uilla quo cū aliquando febrici-
taret secessit præter sententiā medici & cōualuit.
Deniq; tantū Seneca apud Neronē aliqñ potuit:
ut cū uxorem atq; sororē occidisset ob Poppeæ cō-
iugiū Othoni tñ qā Seneca amico utebat̃ pepcit.
Is enim. M. Syluius Otho q̃ postea impauit Pop-
peā specie nuptiarū sibi cōmissam nō modo nō in-
tactā seruauit sed ip̃m etiā Neronem exclusit pro-
foribus astantē: & frustra miscentē preces & mi-
nas ac depositū reposcentē. Quare pcurāte Sene-
ca cū aliter eius uitæ succurri nō posset: quæstori-
us & sub specie legati cæsar̃is in Lusitania exula-
re iussus est. Sub hac tpa Trebellio Maximo &
eodē Seneca cōsulibus eiusdē nostri Senecæ sua-
su tunc cōsulis utilissimū illud senatuscōsultū qđ
ab priore collega nomen accepit Trebellianū ex-
erceri cepit p̃duratq; in hāc diē ubicūq; leges Ro-
manæ seruant̃. Octauo calendas septēbres cautū
est ut actiōnes quæ iure ciuili uel prætorio hære-
di in hæredē ue cōpeterent ei in eū ue darent̃ cui
ex fidei cōmisso restituta hæreditas foret: huius
rei mentio est in institutiōibus de fidei cōmissa-
riis hæreditatibus: quare refutandū est qđ Auso-
nius in actione gratiarū ad Gratianū Cæs. tradit
Senecā usq; ad consulatū prouectū nō fuisse.

De Odio Agrippinæ Augustæ contra Senecam.
Caput Nonum.

a T Senecæ summus hic honos multis inuidiam peperit. Agrippina quoq; irata Neroni filio & his uerbis uſa eſt. An in caſtris Germanici filia audiri nō poterit? an debilis potius Burrhus & exul Seneca trunca ſcilicet manu & profeſſoria lingua generis humani regimen expoſtulant. ubi obiicit ab ardēte ſcœmina Senecæ exilium & præterea rerū agendaꝝ inſcitia aut impotentia. Conſimile eſt illud Suilli cū dixit cū ſtudiis inertibꝰ deditū: auxit Agrippinæ odium in Senecā res etiam notatu digniſſima. retinendæ eam potentiæ ardor impulit ut ſæpe in meridie Neroni filio epulis & uino incaleſcenti ſe inceſto paratā offerret: tum Seneca a quadā Liberta nomine Acte cōtra nequiſſimas illecebras ſubſidiū petiit. ut hæc tanqꝰ anxia de periculo pariter & fama Neroni deferret. gloriante Agrippina uulgatū eſſe inceſtū: nec legiones paſſuras tam pudendæ infamiæ labe reſperſi principis imperiū. proinde ſcœminā tam petulantem filius a ſe repelleret. & hic Actes aſtus cupitū Agrippinæ diſiccit intellectaq; re: profanæ ſcœminæ Seneca odiis iactatus eſt. Sed cū paulo poſt mors Burrhi Senecæ potentiam fragiſſet: quis extincta iam Agrippina Offonius Tigillinus & Fœnius Ruſſus ua

riis adorti sunt criminationibus: tanq̃ ingentes
opes iure & iniuria uel supra priuatū modū au-
geret: qđq; studia iuuenum in se conuerteret: nec
horū modo uerū & reliquorum hoīm: q; hortorū
uillarūq; magnificentia quasi principem supgre-
deretur: q; eloquentiæ laude nimios sibi honores
ascisceret & q; carmina sæpius factitaret postq̃ in
eorū amorē Nero incidisset: q; oblectamētis prin-
cipum iniquū esset palā detrahere: aut uirib' eius
& agilitati quoties aurigaretur aut uoci quoties
caneret illudere: q; nihil esset in re. p. clarū qđ ab
eo peti nō posset. Qđ uirtutes omnes quæ princi-
pem decent in se repiri fideret: certe Neronis pue-
ritiam iam finitā ipsum iam debere magistratū
exuere. Neronē satis amplis doctoribus instrui
maioribus suis. quibus obiectis delecto tempore
ac potius qā cæsarem abalienatum experiebatur:
captato Seneca ad Neronem ita uerba facit.

Oratio Senecæ ad Neronem. Caput. x.

u Terq; Cæsar iam ad summū quadam aīorū
contentione deuenimus: Tu quidem libera-
lissimi principis atq; gratissimi impleuisti mēsu-
rā: ego q̃tum ex magnis amicis quempiā a princi-
pe deceat accepi. quartusdecimus hic annus agit
quo te obseruare iussus sum. Iussit aut quæ tum
utriq; poterat & cum de te spes sola lucesceret ex
his octo imperas. Interca q̃tum opum atq; hono-

rum mihi accesserit dictu difficile est felicitati
meæ sola fortassis iā deest eius moderatio. Illud
ad gloriā præcipuum duco q̄ iuuentæ tuæ rudi-
mentis ut p̄essem me unū eligi mihi cōtigit. & in
de gratissimus semp apud te fui & tantū mihi pe-
cuniæ dedisti: ut sæpe mecū sic loquar: ubi est Se-
neca tuus ille animus paucis minimisq; cōtētus.
ego ne eques ex p̄uincia egregiis annumeror pro-
ceribus quiritū. sustinet uersari inter nobiles &
longa iura præferētes nouitas mea? Amplissima
suburbana; agroꝝ tanta spatia: tam alta fœnora
mihi seruiunt. Id solū me tuctur cæsar: certe tuis
me muneribus obniti nō decuit: ne beneficiū de-
dignari: aut tibi forsan apud me deponenti nolle
officiū præstare uiderer. Sed modus iam utrinq;
habendus est: tibi dandi atq; cōferēdi mihi quoq;
petēdi accipiendiq; uelut q̄ ponderi iā est impar
si plura aggerant fufferre diffiteat. Inuidia: ut oīa
mortalia: infra tuā magnitudinem iacet: me uero
uereor ne iam exponat. Quare mihi succurrendū
est. Ego Cæsar iā dudū æque fessus ac miles aut
uiator adminiculū oro. Iter enim uitæ sc̄ni leuif-
simā quāq; curā grauissimā reddit. fortunis meis
iam nō sufficio: in quē exonerē quæro: iube opes
p̄pcuratores tuos administrari. Cedant tibi quo-
rum fulgore p̄stringor. Quota portio studiū ge-
tis a paup̄tate uendicabit: qđ ocii prædiis sepone

batur id omne ad animū reuocabimus. mea fami-
 lia eadenq; facta tua tibi tuoq; noīe excolet: mihi
 uero seni ut quondam. C. Mæcenati atauus tuus
 Augustus in urbe aut ī aliquo Italiae angulo uel
 forte cōmodius in puincia: ut idem. M. Agrippæ
 Mitilenis esse in ocio pmitte. nēpe dedisse ei quē
 amas demū uacatiōem & hoc quoq; in gloriā ce-
 det tuā: iudez amici Atauī tui eximia præmia sed
 pro maximis ut nosti laboribus accēperit. At ego
 nihil aliud munificentiae tuæ adhibere potui: q̄
 studia quoq; prægrande preciū est noīs mei clari-
 tudo. iam tibi (diis grās) est robur: est ætas: est ex-
 periētia regendi p tot annos exercitata possumus
 sine rubore seniores amici q̄etem reposcere. sit sa-
 tis licuisse ad summa prouehere eū qui pmodica
 tolerasset. Maius mihi beneficiū exequi nō pote-
 ris Cæsar q̄ fluctuantem longa tempestate tandē
 in portū coicere. Id tuorum erga me meritorum
 optatissimus erit cumulus atq; insignis.

Respondet Nero. Caput undecimū.

a D hæc Nero nihil mutata fronte aut oculis:
 sed blandiore q̄ unq̄ antea ore. Q d medita-
 tæ inquit oīoni tuæ respondere uel ex tpe possim
 id imprimis Seneca tui muneris habeo cuius usu
 beneficii ne momento q̄dem deferor: ppetuū me
 comitat̄ adminiculū & tui monumentū īmorta-
 le. Mæcenas & Agrippa pmissu aui mei Cæsaris
 b.

Augusti post labores & accepta præmia tandem
ociū usurparūt: sed neuter datis opibus unq̄ exu-
tus est: eas bello & periculis meruerant: q̄a & illa
Octauii tpa his malis obtēta fuere. nec mihi: cer-
to scio: Seneca tu defuisses si meā quoq̄ iuuentā:
ut illius in bellis uersari oportuisset. Verū qđ tem-
pus resq̄ ipsa poscebant præceptis: cōsilio: ratiōe:
prius pueritiā: mox adolescentiā: deinde iuuentā
crexisti: firmasti: fouisti. beneficia tua apud me
Seneca aterna erūt: quæ uero a me accepisti flu-
xa sunt & uariis obnoxia casibus. Tu licet & gratis-
simus ut multa numeres tñ pleriq̄ nequaquā cū e-
ruditione tuā cæteris uirtutibus: tibi pares plu-
ra possederūt. Pudet nō tibi tantū liberalitatem
meā adhuc cōtulisse q̄tum suā. L. Volusino parsi-
moniā nouimus parasse. Pudet me recēdere liber-
tinos hoīes q̄ te multo fortunatiores notant: cum
tu in me caritate præcipuus nōdū oēs opib⁹ præ-
stas. sed adhuc haud oīno cōfectus es. uiridis etiā
tibi senectus ualet. nec mihi suprema imperiū te-
runt spatia. tentabo uolentibus diis an mea libe-
ralitas explere possit in te qđ cupit Claudius ami-
cū suū. L. Vitelliū eq̄tem cuius frater. Q. senatu
auctore Tiberio motus est ad tertiū usq̄ consula-
tum censuranq̄. puexit Curā quoq̄ imperiū aliqñ
gerere iussit. hoc incēdor exemplo mi Seneca. Vi-
telliū is Arthabanū ut nosti Parthorū regem ad

12
signa metu nostri exercitus adoranda tantū exci-
uit qđ op⁹ unius pene diei fuit. tu uero quattuor/
decim annorū labores in me contulisti: nullo nisi
tuarū adiutus suffragio uirtutū. Itaq; nūc nō tua
moderatio si ultro donata reddideris: nō a me da-
ta quies: si alumnū tuū & principē reliqueris sed
qđ meū nō est auaritia & crudelitatis met⁹ in ore
hoīum uersabit^r. Quin fateri libet qđ uerum est.
Quis si me destituas iuuentū meā subsidio erit?
qs si qñ labar aut inclinem^r eriget: & cōstituet^r: qs
ornatū robur impensius reg⁸: Augustus cū ami-
cis getē dedit ea erat ætate: ut ipse tueri data pos-
set. Deniq; Seneca sapienti indecorū fuerit: unde
oriat^r amico infamia & noīs labe inde sibi gloriā
cupere. Verū enim uero testor Iouē & quosq; hu-
ius urbis atq; impii auctores deos frustra me Se-
necæ suspectū esse: meq; ipm periturū potius: q̃ ti-
bi quicq̃ aut facultatū aut dignitatis adempturū.

De Veneno parato Senecæ & de Coniura-
tione Pisoniana. Caput uo^o decimū.

h Is dictis addidit oscula & amplexus blādif-
simasq; facetias ut tum natura tum cōsuetu-
dine: ad odia dissimulāda affabre instructus erat
Et Seneca: qualis oīm qui cū principib⁹ loquunt^r
finis esse solet: reuerentissime gratias agit. Verū
nō minus instituta uitæ prioris mutat: rarus per
urbem quasi ualitudine infesta aut studiis attine

b.ii.

retur. nihilominus post aliquot annos clanculū
eius mors attentata est: nam cū p Achaiā & Asiā
nō dona tm̄ sed & ipsa numinū simulacra passim
raperent missis in eas prouincias Atto & Secūdo
dicto Carinate: ille libertus cuiq; sceleri p̄mptis-
simus: hic & sup rapacitatem philosophū simula-
bat modo rhetor exigua stipe Athenis. ferebatur
Seneca interim ut inuidiā sacrilegiōe a se auerte-
ret longinquo rure secessisse & ita oē odiū in Ne-
ronem cōuertebatur: qđ Nero ægerrime ferebat.
Tradunt ei uenenū p libertum ipsius uocabulo
Cleonicū paratū fuisse uitatūq; a seneca eiusdē li-
berti p̄ditione: alii propria formidine existima-
rūt: poma qđem quibus cū ueneno tollere desti-
narāt reliqt. cū iis tolerare sitim soleret & p his
profluente aqua æstū aliquot dies sedauit. confi-
ctauerat & aduersus infamiā. cū paulo post occi-
sam matrem Nero lras ad Senatū misisset calū-
niis plenas & fastidio ī Agrippinā: & Seneca ad-
uerso rumore erat quasi q̄ oratōe tali cōfessiones
Neronis scripsisset. Mox Romanus secretus Se-
necā apud Neronē calūniis exagitauit ut. C. Piso
nis sotiū: sed idem ualidius a Seneca eodē crimi-
ne agitatus est. q̄obrem Pisoni timor & orta insi-
diarū in Neronē magna moles. quæ multos men-
ses suppressa demū in cōiuratiōem erumpēs Se-
necæ ultimū fatū attulit: nullo tm̄ compto mani-

129
festo crimine. Ea detecta Antonius natalis ne mi-
nas quidem ferens nedū tormenta principes con-
iurationis in tyrannū Pisonē & Senecā falsus est
Credit ut Neronis grām sibi cōciliaret. Nero, n.
Senecæ infensus oēs ad eū opprimendū artes cō-
quirebat. Quādo ergo uenenū processit nihil fer-
ro crassatus est. Itaq; primū Natalem eūdem ad
Senecā misit & solū quasi uiseret ægrotum & pa-
riter conquereretur: quare Pisonem aditu prohi-
buisset & qđ multo præstitisset si solitā amicitia
& familiaritatē seruasset. Seneca ad hæc anceps:
respondit. mutuos sermones & colloquia neutri
conducere: ceterę salutem suā Pisonis inniti inco-
lunitate. referēte hæc Natale mittitur eo. C. Syl-
uanus prætorię cohortis tribunus & ut se missus
a Nerone nō dissimularet sciscitatū quidem an
Natalis dicta suaq; responsa Seneca agnosceret.

De Morte Senecæ. Caput. xiii.

e Odie Seneca incertum forte an rex gnarus
ex Campania reuersus ad quartū lapidem
in rure suburbano substiterat: Illuc Syluanus p-
pinqua uespera puenit militū corona uillam se-
psit. Epulabat senex: aderāt uxor Paulina & ami-
ci duo: Mandata Cæsaris audit respōdet missum
ad se Natalē questūq; noīe Pisonis & se ualitudi-
nem & qetē excusasse adiecit nō esse sibi p̄mptū
in adulatōes ingeniū. Reuersum Tribunū inter
b.iii.

rogat Nero: an Seneca uoluntariā mortē pararet
Rñdetur depræhensa in eo nulla pauoris signa.
Aderant Poppea Sabina & Tigillinus illa uxor;
hic intimus cōsiliarius principis: horū impulsu re
gredi Tribunū Nero: mortēq; indicē iubet. Scri
psit Fabius Rusticus nō rediisse eodē itinere sed
deflexisse ad Fœniū p̄fectū exposuisseq; mādata
Cæsaris: tū interrogasse an obtemperet monitūq;
ab eo ut Cæsari pareret fatali oīm ignauia atq; so
cordia: is qdem Syluanus inter cōiuratos erat fo
uebatq; & eorū scelera augebat in quorū ulctiōem
cōsenserat. Voci tñ & aspectui pepcit Veranniū
qdem unū ex cēturionibus intromisit q; necessi
tatē ultimā imparet: tū Seneca nullū præ se ferēs
terrorē testamēti tabulas poposcit. Inhibuit cen
turio. & ille. Qñ inq; amici uestris grām referre
meritis phibeor: qđ unū iam & tñ pulcherrimū
habeo exēplū & imaginē habebitis uitæ meæ cu
ius si memores eritis bonarū artiū & famā tā con
stātis amicitia estis laturi. & pariter lacrimas co
hercēs interrogabat cur obliuioni mandauissent
p̄cepta sapientū? Vbi tot annos cōtra impetus for
tunæ p̄meditata rō? Adiecit etiā cui mortaliū Ne
ronis crudelitas esset ignota & q; post matrē: uxo
rem & fratrē: sublatos educatoris p̄ceptorisq; uita
restaret. existimat Nero si p̄ntem habuisset: facile
ad misericordiā flecti potuisse & ipm nō cōti

nuo desperasse: nā tribuno: cum is tum primū ue
 nisset: ab eo discedente: notissimos eos uersus pro
 nuntiasse fert ἔλπιθεσ ἐμ ζωῆσιν ἄρ' ἐλπιστοὶ δὲ
 ὁμόρτες ὥς ζεῦσ ἀλλόκαμ' ἐν πέλει ἄποριος ἀλ
 λόκα δ' ὕει. Hoc est Sperāt q̄ uiuūt. desperati mo
 rientes Iupiter est sudus: qñq; est iupit̄ udus. Dæ
 niq; instāte cēturione iā securus mortis uxorē am
 plectit̄: & aliqd contra pñtem formidinē medita
 tus rogat uxorem temper dolori. Illa contra: desti
 natā sibi quoq; mortē asseuerat spiculatorēq; ex
 poscit. Ad hæc Seneca. Vitæ inqt delinimēta mō
 strauerā tibi uxor: tu cōtra: mortis decus mauis.
 atq; ita uno eodenq; ictu cæsim deducto brachia
 exoluūt. cōsensit uxorī Seneca: ne uiduā sibi uni
 ce dilectā iniuriis expositā relinqueret sed cū fe
 nile corpus lenta sanguini effugia pberet. crurū
 quoq; & poplitū uenas abrumpit & ne suo cōspe
 ctu uxoris aīum infringeret atq; ipse ne uidendo
 eius tormēta ad impatientiā dilaberet̄ suadet in
 aliud cubiculū abscedere. Nero mortē uxorī inhi
 bet & ita blādimētis uitæ cuietā adiecit sibi pau
 cos postea annos laudabili ī maritū memoria &
 ore ac mēbris in eū pallorē albentibus ut ostētui
 esset magnā partem spūs cū sanguine fuisse ege
 stā. Interea fessus lentitudine mortis Seneca Sta
 tiū Annāū amicū & arte medinæ pbatum orat:
 prouisum pridē uenenū qualī olim publico iudi

cio rei atheniensium extinguebantur pmeret. Id quod
ut reor Socraticum poculum fuit: allatum confectus se-
nex hausit imprigre: frustra tamen frigidus iam & clau-
so corpe aduersus uim ueneni: postremo stagnum
aquae calidae ingressus proximis seruorum resperxit
hac emissâ uoce. Liquorem hunc libamus Ioui libe-
ratori. quod paulo post Thraseas Petus haemulatus
est: nam & ipse mox damnatus solutis uenis in cubi-
culum & propius uocato questore inquit. Libamus Io-
ui liberatori: specta iuuenis & omen quod dii pro-
hibeant: cetera in ea tempora natus es quibus firmare ani-
mum exemplis constantibus expediat. Sed inde Se-
neca balneo illatus & exalatus uapore: sine ullo
crematus funeris solenni. ita codicillis praescripse-
rat cum etiam tum praediues supremis consularet.

De Constantia. L. Senecae. Caput. xiiii.

i Vuenalis in decima satyram diuitias pepis-
se mortem Senecae testatur aptissime cum inquit
census iussu Neronis clausit Loginum & latos Se-
necae praediuitis hortos. Animi constantia semper ingens
fuit & quod saepe dictitare solebat quod ex oratione De-
mosthenis epitaphio est. εστι γαρ εστιν απασησ
αρετησ αρχημεν συρεσισ περασδε αρδια Vni-
uersae quod uirtutis consultatio est principium finis ue-
ro constantia. Proxime accedit illud Sallustianum: Pri-
us consulto deinde mature facto opus est. Id omne semper
Seneca constantissime executus est nam Syluano ad se
ingresso praefatus est non esse ingenii sui cuiquam adulari

Id uero nulli notius q̄ Neroni siquidez is sapius
 Senecæ libertatem q̄ seruitutem expertus esset.
 Nouissimo quoq; tormento animi integer suppe
 ditante eloquentia aduocatis scriptorib' pleraq;
 edidit in qbus epitaphiū circūfertur tale. Cura la
 bor meritū sumpti pro munere honores Ite alias
 post has sollicitate aīas. Me pcul a uobis deus euo
 cat. illic & actis Reb' terrenis Hospita terra uale
 Corpus auara tñ solennibus accipe saxis Nanq;
 animā cœlo reddimus: ossa tibi. Ego hoc carmen
 magis ab quoq; alio scriptū fuisse arbitror q̄ a Se
 neca. tñ uulgo noīe eius constātissime legit'. Fuit
 aut honesta comitate præditus & uita cōtinētissi
 mus sopni uiniq; parcissimi ut de se ad Lucilium
 scribit in epistola octogesimaquarta numero eaq;
 quæ extant multæ enim interciderūt & ita codi
 ces mutilati legunt' loq̄tur illic de senectute sua:
 ubi etiā Valerii cuiusdam pueri sui meminit his
 uerbis. Progymnasios meos si quæris unus mihi
 sufficit Valerius ut scis mihi amabilis: sed muta
 bit' iam. aliquē teneriorē quæro hic q̄dem ait nos
 eandē Crisin habere: q̄a utriq; dentes cadūt. Dele
 ctabat' hoc puero uel potius infāte senex ob ama
 biles lusus. Amauit ex oībus maxime Lucanum
 fratris filiū de quo etiā tum teneræ ætatis ita lo
 qutus est. Non minus pueritiā q̄ infantiā suā me
 mirari cogit Lucanus meus siq̄dem infanti apes

melitotrophæ fuerūt: ut hoc non tantū Hesiodo
Demostheniq; contigisse fabularemur: at nūc &
blandus & prudēs: & lasciuus & pulcher appri-
meq; uerecūdus est & pudicus supra annos niti
uidet. Sodalitatem tenuit cōiunctissimam cum
M. Portio Latrone rhetore egregio a prima pueri
tia usq; ad extremū eius uitæ finē. Sub Marullo
qdem uterq; studiis pfecit. Metronatem philoso-
phū cū ī secessu Neapolitano esset audiuit: senex
iuniorē: ubi documento fuit senī quoq; discendū
esse uel a iuvene & qd uulgo fert probauit. Prae-
stat discentē mori q̄ stultū uiuere. Delectabatur
Seneca uisere rhetoras & alios alia pcunctari. &
cū id sæpe faceret incidit in scholaz Testii. Is sibi
tantū tribuebat ut orationes suas orationibus Ci-
ceronis præferret & acrimonia quadā agendi au-
ditorio perfrequenti utebatur. solebat ex consue-
tudine dicere: si Thrax esse Fusius essem si panto-
mimus esse; Batyllus: si equus: Melisson ad quæ
Seneca surridēs & si cloaca esses magna esses in-
quit. Ad quod alluisse uidetur Martialis eo uer-
su Non est Testius ille sed caballus. q̄a Testius
dixit si equus essem melisson essem. Ingenio fuit
facili & copioso studiiq; plurimi & multæ rerum
cognitiōis. Astrologiæ admodū peritus. memo-
ria nō modo acri sed etiā mira: nā duo millia no-
minū: item ducentos uersus eo quo audiuerat uel

conuerso a fine ad initiū ordine statim se recitasse dicit. Velox ad complectenda quæ meminisse uellet nec minus tenax qđ rarissimis accidit ad cōtinenda quæ acceperat: præcipue uiridior ætate. Annis uero grauioribus difficultate spirandi laborauit. assignato morbo: qđ Suspiriū ipse: græci Dispnoeā appellāt. Obiit autē principatus Neronis anno undecimo & ut uolunt biennio ante martirium apostolorū Petri & Pauli: anno ætatis prope sexagesimo octauo.

De Odio Neronis in. M. Lucanū. Caput. xv.

f Ama fuit. Fl. Sobriū cum centurionibus occulto cōsilio neq; ignorante Seneca destinauissē ut post occisum opa Pisonis Neronem Piso quoq; interficeret quem principē cōstituerāt tradereturq; imperiū Senecæ q̄si insonti & ad impendū delecto claritudine uirtutū ad quæ uidet Iuuenalis intēdisse cū ait. Libera sidentē populo suffragia: q̄s tam p̄ditus ut dubitet Senecā p̄ferre Neroni. qua re intellecta Nero scrupulū aīo dēpsit: tutius ratus. Celeritatē rei maxime addidit Lucani odiū: quē Cæsar exosus p̄strauerat quasi hæmulū gloriæ. audiuerat enī græce & latine de clamare solitū: ciuerat potentē in foro ex actione contra Octauiū iagittā quē damnauit q̄ Pontia cōfodisset. Hæc enim in gratiā huius Octauii tū Tr. Pl. & pollicētis se coniugē: uirū sustulit: mox

rem proferre: ac differre: uoluntatis paternæ pre-
texto: re uera nundinabatur & expeditiorē iam si-
bi maritum quæsierat. Sagitta ut aīo satisfaceret
tandē unicā noctē emercatus est. & intromissus
cū unico liberto: ancillā uulnerat; Pontia occidit
& mox ut tribunatu abiit sentētia patrū lege Cor-
nelia de sicariis cōdemnat^r. sed Neronē plus poe-
ticæ studiū incēdit. nā cū p Cliniū Ruffum Nio-
ben se pnuntiatur pollicitus esset: pronuntiauit
in theatro Pompeii in certamine penteterico. Lu-
canus uero nihil iterponēs & ipse Orpheū recitat
& praelatus Neroni coronā a iudicib⁹ accipit. nō
tulit id Cæsar: cuius īgenium fuit nō hoīm modo
sed artiū quoq; principatū uendicare prius cōui-
ciis laceſsiuit; mox foro & theatro iterdixit. cuius
etiā rei Papinius meminit in his phaleuticis. In-
gratus Nero dulcibus theatris. Et noster tibi præ-
feret^r Orpheus. Quas ob res Lucanus cū se pre-
mi odio aīa duerteret adhaesit cōiuratis scripsitq;
tunc eos clarissimos uersus qbus animū suū ad li-
bertatē pronū detexit. Cōsilio iussuq; deū transi-
bis in urbē Magne tuam summusq; feret tua bu-
sta sacerdos. Corpus enim Pompeii nisi extincta
Iuliorū familia Romā transferri nō poterat. Ferē
ante recitatōem Orpei quasi præludiū quoddā
facisse multus in laudibus Neronis quæ oīa ex-
perimenta ingenii sui appellabat. pollicitusq; est

se editurū paulo post tres libros Pharsaliæ quos
 quales uidemus primos cū uxore emendauerat:
 reliquos septem ut de se Ouidius dixit emēdatu
 rus si licuisset erat. Ciuilia bella semp detestatus
 est ut in sexto de Sæua Cæsariano maximi noīs
 milite. Pronus ad oē nefas ut q nesciret in armis
 q magnū uirtus crimen ciuilibus esset. Hoc co
 dem tpe Saturnalia ediderat & incendiū Troia
 nū Priamiq; calamitatem simul syluæ libros de
 cem & Medeam tragædiā incohauerat. Addunt
 opus noīe Catacosmon & salaticas fabulas decez
 & Hippamata prosa oratione & librū epistolarū
 ex Campania qui oēs: eius scriptoris qui legit iu
 dicio nō fastidiendi: Tales tñ ut belli ciuilis ac
 cessio uideantur: singulis qdem annis uires suas
 in scribendo tentabat explorabatq; adeo ut præ
 facione quadā annos & eruditionem cū Virgilio
 compatus dixerit. Ecq̄tum mihi restat ad culicē
 cum tamen intelligi uellet se iam longe supgres
 sum. Tum Athenas studiorū gratia adhortante
 etiā Seneca se contulit sed post aliquot menses re
 uersus auersū Neronē experiebatur quare ī dicta
 causa senatu abiit: & patrem tunc rusticantem ut
 res suas componeret in urbem reuocat: profectu
 rus mox in Hispaniā: sed interea aduersus princi
 pem neq; dictis neq; factis temperauit: adeo q cū
 in latrinis publicis quondā esset: crepitu edito he

c.

misticium Neronis magno confessorum assensu pronuntiarit. Sub terris tonuisse putes: nec carmine infamatorio contra Neronem abstinuit.

De Morte, M. Annæi Lucani. Caput. xvi.

d Eteſta cōiuratiōe cuius pene Lucanus ſignifer fuerat: eius quoq; cædes imperata eſt. Acilia. C. Acilii eqtis Romani & oratoris cuius olim nō mediocre nomen apud puinciaꝝ proconſules fuit filia Lucani mater ſine abſolutiōe ī ſupplicio diſſimulata eſt. nam Lucanus & L. Quintilianus & Tullius Senecio diu fateri reuēſ ſed promiſſa impunitate corrupti. Lucanus ut puto in grām Neronis paricidæ imprimis matrē Aciliā Quintilianus Clytiū Gallū Senecio Annæū Pollionem amicorū præcipuos noīauere. Atq; interim Nero recordatus Voluſii Proculi iudicio Epicharin teneri ratuſq; muliebrem aīm imparē dolori tormētis dillacerari iubet. at illā nō ignes nō uerbera peruicere: quin obiecta pnegaret. Proſtridie uero cū ad eoſdem cruciatus retraheretur. geſtamine ſellæ reſtriſto indidit eeruicem & corporis cōnixa pēdere tenuem iam ſpūm expreſſit clariore exemplo libertina mulier cū equites Romani ſenatoresq; intactis tormētis cariffima ſuorū pignora proderent. Nō omittebāt Lucanus & Senecio paſſim conſcios edere. Annæū Senecā & C. Calpurniū Piſonem noīauerat prius Natalis:

138
q̄obrem ei & Ceruario Proculo impunitas tradi-
ta est. Nouio Prisco p̄ amicitia Senecæ & Annæo
Pollioni infamatis magis q̄ cōiunctis data exilia
Cæso Laterano cōsule designato Anitius Cerea-
lis substitutus est collega Nerone cui ac diuo ut tē-
plū e uestigio pecunia publica erigeret̄ ī Senatu
sn̄iam dixit. qđ cū audiuit Nero auertens omen
minabūdu increpuit & sibi illudi cōquestus est:
obstitit aut̄: quoniā is deor̄ honor principi nō ni-
si cū decessit habebat̄. At Lucanus codicillos ad
patrē scripsit: ut is arbitrio suo emendaret. postea
largiter epulatus ad secandas uenas medicū acci-
uit & cū extrema sibi frigescere intellexit: uersus
pronuntiasse fert̄: q̄ in se hmōi morientis imagi-
nem cerneret eos ipse de milite ante fecerat Tul-
lo noīe a serpente Hæmorrhoidē puncto in libro
nono suæ pharsaliæ. Sanguis erant lacrimæ quæ-
cunq; foramina nouit Humor: ab his largus ma-
nat cruor: ora redundant. Et patulæ nares: sudor
ruber: omnia plenis Membra fluūt uenis: totum
est pro uulnere corpus. Decessit aut̄ pridie calen-
das Maii Silio nerua & Attico Vestino cōsulib⁹
quo etiā Seneca: quoq; idem Lucanus cōsul desi-
gnatus eū Plancio Laterano fuerat. anno ætatis
septio & uicesimo nōdū finito sepultus ē ī hortis
suis: ubi tale potuit īscribi distichū. Corduba me
genuit rapuit nero plia scripsi Quæ gessere pares
hinc socer inde gener.

c.ii.

De Ingenio Lucani Poetæ & de morte Gal-
lionis & fato Melæ. Caput. xvii.

s Criptor fuit uarius copiosus sublimis conci-
tatus & ut Fabius Quintilianus censet ma-
gis oratoribus q̄ poetis imitandus. sed & iudicio
Petreii Grāmatici hoc tantū Vergilio inferior q̄
stylū aliquādo frangere & mutare nō potuit sem-
per enim est idem: nec ullo unq̄ acore suauitatem
nimis inoffensam resperfit. Diuus quoq; Augu-
stinus in libro cuius iudex est de consensu euan-
gelistarū Lucanū declamatorem poetā appellat.
Silius italicus quot annis sepulchrū Vergilii q̄si
sacerariū aliquot uisere solit⁹ est. Ita Papinius na-
talē Lucani religiosissime solemniq; puigilio p-
sequebat⁹ & ætate nostra Pomponius Lætus eius-
deꝝ res hoc carmine nobilitauit. Bethis habet na-
tale solū est annæa ppago: De genitore Mela dat
mater Acilia terris: Vix luna octonos cœlo cōfæ-
cerat orbes: Cū me Roma sui resperfit Tiberidis
unda: Seruatūq; fōro traxit phœboq; dicauit.
Hinc syluæ geminæq; faces: reus inde sagitta: Or-
pheus ingrati stimulus liuorq; tyranni: Dum
ciuile nefas apit pharsalia nostræ Inuidit famæ
Nero: pro musæq; canentis Interrupit opus gla-
dio: uenisq; resectis Assertore sacros maculauit
sanguine uultus. Lucani morteꝝ sequuta est mors
Gallionis: hunc enim pavidū & pro sua incolu-

134
mitate supplicem increpuit Saluienus clæm ens
in senatu etiã corã Nerone hostẽ & paricidã uo-
cans demũ in se manus cõciuit mortẽ eius in suã
præsentiã differente Nerone. Is ille Gallio q̃ Tu-
bii Octoni libros Antiphontis esse dicebat: q̃ in
illis multũ i sopniõz erat. huic etiã obiectũ q̃ in
Fœnii Ruffi laudandis uerbis nimius fuerat. Ad-
dã ea ne huius ẽt causa mortis ignoret. Nero in-
terrogauit Fœniũ cur sacramẽti oblit⁹ esset. Ode-
rã te inqt: ubi incendiarius urbis & Histrio Pop-
peæq; aurigator & paricida es matris. collauda-
tio huius cõstantiæ mortẽ Gallioni propauit. po-
tuit & idẽ hic Gallio esse q̃ præsēs Achaïæ Paulũ
apostolũ libez esse iussit: cũ circũcisi in eũ conspi-
rantes ad tribunal traxissent: ut in historia euãge-
listæ cernit. Sed Mela ad tumultũ reuersus: dũ
exeq̃ quæ codicillis Lucanus mandauerat: dum
rem familiarem quã a Cæsare in dotẽ filia. L. Se-
necæ impetrauerat: diligẽtius colligere studet a
Fabio Romano Lucani olim amicissimo in iudi-
ciũ trahit adulterinas a filio ad patrẽ scriptas li-
teras Neroni tradit: qbus lectis pro paricida con-
dẽnatus & ipse uenas soluit: promptissima co tpe
ad mortẽ uia. codicillis in. M. Ophoniũ Tigilli-
nũ & Cossutianũ Capitonẽ Tigillini genẽ: ma-
gnã pecuniæ uim: ut cœtera inanerẽt: cõuertit. tũ
addidit querelas se mori nullis supplicii causis.

c.iii.

Iniquitas exitii inhiasse eius opibus Neronē aptis-
sime ostēdit. Sed iam de studiis Senecæ loquimur.

De Ingenio & eruditione. L. Senecæ.

Caput Decimū octauum.

Seneca ut dicā qđ sentio int̃ p̃cipuos ora-
tores nunq̃ habitus est. plus qđē gloriæ Lu-
nius Gallio in horū facultate fuit assequut⁹ & si is
quoq; tinnitibus orōnis & florido genere dicēdi
fucato: meretricioq; eloquiōis ornatu usus est. &
q̃tum ille lenta & nimis graui dictiōe utebat̃ tan-
tū hic concitata & ioculari lasciuiēbat. Extitisse
A. Gellius testat̃: qui eū dixerint uulgari & pro-
trita fuisse orōne. sentētiis ineptū & leuem: erudi-
tiōe plebeia. Quintilianus etiā de p̃ceptore suo ta-
le facit iudiciū. Datur uitio q; rex pondera minu-
tissimis & puerilibus sentētiis frāgerit & his dul-
cibus uitiiis abundauerit: nec sine calumnia adie-
cit hæc. Multæ alioq; & magnæ uirtutes fuerūt in
Seneca: ut plurimarū rerū cognitio in qua tñ aliqñ
ab his qbus inquirēda quædā mandabat dece-
ptus est. sed eiisdē natiōis hōi inuidisse dissimu-
lare nō potuit. cur enim eo de moribus disputāte
eum improbat stylū quez nihil magis q̃ argutiæ
& sententiarū crebritas ornat. fouit etiā infamiā:
& id in libro octauo: ubi scriptum qđ Nero ad Se-
natum misit occisa matre Senecæ ascribit. atq;
illic repetiōem laudat: quæ est saluū me esse nec

134
credo nec gaudeo. cum Nero se periclitatū uideri
uellet. Sed & Gellius nititur omnino e manibus
adolescentium excutere: nec me fugit Quintilia-
ni iudicium apud plerosq; adeo ualuisse ut de Se-
necæ scriptis hæc iactare soliti sint. Aedificium
sine cœmento in horum numero Traianus Cæ-
sar fuit. sed & ante hos. C. Caligula arenam sine
calce esse dicebat & cōmissiões meras damnatur
in eo antiquitas aliquando: rarissime tamen im-
portune repetita: ueluti cū cœlos diceret & si. T.
Lucretius in libro naturaliū secūdo quis pariter
cœlos cōuerteret: dixerit. Quintilianus robustis
iam & seueriore dicendi genere ornatis legendū
existimat: & addit multa enim: ut dixi: probāda
in eo: multa etiā admirāda: eligere modo curæ sit
Sed idem alibi in philosophia parū diligentē pu-
tauit: qā nō sectatus est sententias græcorū: egre-
gium tamen uitiorū insectatorem fuisse fatetur.
Sed age Franciscus Philelphus inquisitorē tam
diligentem: criticū tam seuerū nunquid pari ta-
lione hōiem in præceptorem suum tam ingratū
taxauit: qui in ultima epistolæ libri tertii ita de
Quintiliano scripsit. Quantum ex eius scriptis
aiaduertei possumus: nōnulla cōmoda præcepta
artis habet. multa cōmemorat: multa colligit: sed
ita dissimilis sui est ut: quæ alios docet: ipse igno-
rasse uideat. uerq; cōcedamus illi doctrinā: si ita li

bet omnino mouendi partes delectandiꝫ nullas
habet. Hæc ille. Ego uero tersissime & summe ap-
posite dixisse scripsisseꝫ Quintilianū q̄tum iudi-
cio asseq̄ possum iudico. sed quæ collegit nō mul-
tū laboris ei imposuisse. nanq̄ maxima eorū pars
nūc etiā aliis quandoq̄ uerbis apud Ciceronē le-
gitur & certe Ciceronis adiecit inuentis non ipse
suo inixus est robore. Grator in p̄ceptorē Plinni
us Cæcilius q̄ semper Quintilianū eundē ut di-
scipulus piissime noīat : castigatissimæꝫ doctri-
næ fuisse: amplissimo testimonio profitet̄.

Quæ scripserit Seneca. Caput. xix.

n Vnc uero scripta Senecæ recēdere libet: scri-
psit De Remediis fortuitoꝝ ad Gallionem
fratrem librū unū. De Clæmentia ad Neronem
duos. De beneficiis septem. De Ira tres. De Vita
beata unum. Consolationem ad Martiam. Conso-
lationem ad Albinam matrem quam exul Cyni
edidit. De Tranquillitate unum. Qd̄ in sapientē
nō cadit iniuria. De causis ciuilibus. de artibus li-
beralibus. de gubernatione mundi singulos. de
moribus & de formula honestæ uitæ adulterini
sunt nam qui scripsit christianus fuisse uidetur.
Prouerbia etiam quæ dicuntur Senecæ aut non
sunt Senecæ aut misturam habēt. Consolatio ad
Paulinū siue ad Polybiū de Polybio liberto. Cl.
Cæsaris cū scripto annexo de breuitate uitæ ad

eundem non est. L. Senecæ sed. C. Drusi filii Dru-
 si Germanici qui Tiberium habuit patrum Au-
 gustū auunculū. M. Antonium auum Germani
 cum fratrem natu maiorem & is qui scripsit tunc
 exulabat. talia de se indicat ipse liber: uerū ego po-
 steriorū temporum potius arbitror uidelicet Pri-
 sciani uel circiter in psona eius qui fuerit ex Cæ-
 sarum familia. id cū stylus proderet mihi uidetur
 tum quædā dictōes quæ apud ueteres infrequen-
 tes leguntur. ut multoties septem miracula orbis
 cōuerlatio compatiō. Præterea ubi legit magnū
 miseriarum mearū solatiū est uidere misericordiā
 eius. Seneca dixisset clemenciā: cum apud stoi-
 cos ita hæc a misericordia differat: ut a supstitiōe
 religio. Scripsit etiam de cosmographia aliquot
 uolumina ubi in situ indiæ eos arguit q̄ gangen
 dicunt septem hostiis descendere & cū loquitur
 de situ & sacris ægypti circa ciuitatem Sienen lo-
 cum esse ostendit quem Philas uocāt: q̄ illic Isis
 placata fuerit. Scripsit etiā de naturalibus quæ-
 stionib⁹ libros pulcherrimos octo & quædā alia
 minuta. Epistolarū moraliū quinq; & uiginti uti-
 lissimū atq; amœnissimū opus sed nō oēs eorum
 librorū partes extant. Indicat hoc. A. Gellius qui
 testatur Senecam in uicesimosecundo epistolarū
 in Enniū in Ciceronē in Vergilium quædā scri-
 psisse quæ nusq̄ apparēt. Legunt etiam eiusdem

libri aliquot declamationū: decē in manib' sunt
& ut puto ipi mutilati hoīm incuria sed non exi-
stimant' oēs unius: fertur & idem accidisse decla-
matōibus Quintiliani. nam Posthumus iunior
tertius a patre Cæsar & Augustus appellatus in
declamatiōibus adeo disertus fuit: ut eius contro-
uersiæ scriptis Quintiliani dicant' insertæ & idē
Seneca in libro sexto Quintiliani cuiusdam de-
clamatoris meminit: quapropter quidā declama-
tiones huic attribuunt. Potuit aut' is auus esse. M
Fabii Quintiliani & Romæ rhetorem Fabio ne-
poti gradū facere. Fabio certe & Flavius Domiti-
anus Cæsar familiariter usus est eiꝫ nepotū cu-
ram delegauit: constituit aut' & nouam scholam
& ex fisco salarium: quæ duo primo hoīm Quin-
tiliano Romæ contigerūt. At Seneca declamatio-
nes suas Annæo nouato & Annæo Senecæ Me-
læ filiis dicauit. ita index adhuc habet in libris
uetustioris manus scripsit & aliquot libros Pro-
gymnasmatū ad præexercitatiōes rhetoricas per-
tinentes. Ego hos eos puto quos supius declama-
tionū diximus: aut saltem quos appellauimus de
causis ciuilibus. certe nūc horꝫ nō legunt' nisi fra-
gmentaria quædā. Tragediæ etiā decem extant
quarꝫ noīa sunt hæc Hercules furens: Thiestes:
Oedipus cæcus: Hippolytus: Oedipus Altera:
Troas: Medea: Agamemnon: Octauia: Hercules
oethæus. Oedipus prior imperfecta legit': nec oēs

137
eiusdem esse uolunt sed paucas & peiores. Octa-
uiam uero Senecæ philosophi fuisse nemo sane
mentis existimabit q̄ attētius eam legerit: sed ex
eadem familia alius posterioris. Duos fuisse oīno
in numero po&arū sæculo suo testat̄ Martialis cū
inqt Duosq; Senecas unicūq; Lucanū Facūda lo-
quit̄ corduba: Et hæc clarorū uiroꝝ dinumeratio
quā sæpe facit ad dubitare cogit de Quintiliano
cū nusq̄ inter Hispanos eos recēseat: certe miror
q̄re tacuerit p̄sertim cū ei multū tribuerit nā de eo
ita loq̄tur Quintiliane uagæ moderator sūmæ iu-
uētæ Gloria romanæ quintiliane togæ. Verū ipse
Quintilianus Hispanos puinciales suos appellat
qua ex re p̄culdubio ex Hispana gēte fuisse con-
stat & si Eusebio credimus ex familia Calaguri-
tana. Atq; diuus Hieronymus ex ea ciuitate fuis-
se scripsit ex qua ēt tpe Theodosii Cæsaris Aur.
prudentiū Clōmentē latinū xp̄anū & nō ignobi-
lem poetā floruisse testat̄. Sidonius quoq; ex nr̄is
nō infacūdus utriusq; Senecæ elegater meminit:
eius uersus hi sunt Non qđ Corduba præpotens
alūnis Facundum ciet hic putes legendū. Quorū
unus colit hispidum Platona In cassumq; suum
monet Neronem. Orchestram quatit alter Enry-
pidis Pictū fæcibus Heschylū sequutus Aut plau-
stris solitus sonare Thespin: Cui post pulpita tri-
ta de cothurno Ducebāt olidæ marē capellæ. Sed

& Quirilianus de Philosopho loquēs sic ait Oēm
fere studiorum materiā tractauit: nam & oratio-
nes scripsit & eius dialogi & poemata efferruntur
Nunc etiā legīt dialogus de descensu Claudii in
ecelū ubi pulchri & acuti ioci sunt: sed genus di-
cendi nō placet. Idē Fabius aliquot exempla ad-
ducit de tragœdiis sempq; eundē uidet signare.
Ita etiā declamationū unius meminit eodē noīa
to auctore: atq; alio in loco sic loq̃tur. Memini iu-
uenis admodū inter Pomponiū & Senecā etiā de
præfatiōibus esse tractatū ubi Pomponiū secun-
dū intelligo latinoꝝ tragicorū principem cū Se-
neca ēt ut credi par est poeta & eodē philosopho
contendisse. Contētio uero inter eos fuit de gene-
re dicendi siue de modo eloquiōis an gradus eli-
minat in tragœdia dici oportuisset pro eo qđ est
si recte cōiicio: exit domo. Extat & libellus episto-
larū: quæ quibusdā inuicem missæ credunt. & a
Paulo apostolo ad Senecā & a Seneca ad Paulū
indiciū magnæ amicitia: sed nōnulli multis rōi-
bus eam opinionē explodere nitunt: præcipueq;
qđ caracther utriusq; scripti unius eiusdenq; scri-
ptoris esse uidet. qđq; elegantia antiquatēq; illā
castigatiōrē sapere nō uident. Sed hi confligunt
cū scriptis Diui Hieronymi. Nā illarū extat men-
tio in eius ope de uiris illustribus. Ego litē hanc
decidere nō ausim: qn de ea re id esse potuisse as-

178
sentior qđ Hieronymū conici potest & decet exi-
stimasse. Sed & Augustinus in epistola ad Mace-
doniū meminit epistolę Pauli ad Senecā. fuisse
uero ipsum in oīs gradus amicos liberalem. Vel
Iuuenalis oñdit cū ait. Nemo petit modicis quę
mittebantur amicis a Seneca. Alii sanctorū catalo-
go adiiciūt. alii mere ethnicū uixisse cōtendunt.

De sententiis Senecę. Caput. xx.

s Ententias uero quis colligat? esset enim uo-
lumen per se: sed ut ex his aliqua nris rebus
inferam? de deo: de fato: de natura & fortuna sic
sensit. Nō intelligis inqt te cū dicis: Natura hoc
mihi pręstat mutare nomen deo? Quid enim est
aliud natura? qđ deus & diuina ratio toti mundo
& partibus eius inserta quoties uoles tibi licet ali-
ter hunc auctore reę appellare & Iouem optimū
maximū rite dices: & tonātē & statorē qđ nō ut hi-
storici tradiderunt ex eo qđ post uotū susceptum
acies Romanorū iterit a fuga: sed qđ stant benefi-
cio eius oīa stator stabilitorq; est. hunc eundemq;
& si fatū di-eris nō mētieris cū fatū nil aliud sit qđ
series implexa causarū: ille est prima oīm causa ex
qua ^{ceterę} ~~ceterę~~ pendēt: quęcūq; uoles illi noīa proprie
aptrabis uim aliquā: effectūq; celestiu continētia
tot appellationes eius possunt esse quot munera.
hunc & libeę patrem: qđ oīm parens sit: Hercule
qđ uis eius inuicta sit quandoq; lassata operibus
d.

/ natura qđ sit

editis in ignem recessura. Mercuriū: quia ratio
penes illū est quocunq; te flexeris ibi illū uidebis
opus suū ipse implet. Ergo nihil agis q te negas deo
debere sed naturā qā nec natura sine deo est nec
deus sine natura sed idem est utrunq; nec distat:
siqđ a Seneca accepisses Annæo te diceres debere
uel Lucio nō creditorem mutares sed nomen: sic
nunc naturā uoca fatū fortunāq; oīa eiusdē noīa
sunt. Idem de morte: Mors est oīm dolorū exolu-
tio & finis ultra quā mala nostra nō exeunt: quæ
nos in illā tranquillitatem in qua anteq̃ nascere-
mur iacuimus reponit. Mors nec bonū nec malū
est. De purgatōe animorū sic: Integer ille animus
nihilq; terris relinquens fugit: paulum supra nos
cōmoratur: dum expurgantur inhaerentia uitia:
situnq; oīs mortalis æui excutit. De mundo & ele-
detestatio mentis sic: Nihil quo stat loco: stabit: oīa sternet
abducatq; secū uetustas: necabit omne aīal orbe
sūmerso & ignibus uastis torrebit incēdetq; mor-
talīa. sidera sideribus incurrent & omni flagranti
materia uno igne quicqđ nunc ex disposito lucet
ardebit. Felices aīæ ex æterna sorte cū deo uisum
erit in antiqua uertentur elemēta. De uita nostra
frequenter dixit: Omnis uita seruitiū. Dicebat et
nos ab eo pendere cui quod optimū in nobis est
debeamus. De sapiēte & finibus & uirtutib⁹ atq;
affectib⁹ diserebat: ut exacte Stoicus. Hostis iræ

13
contra patrociniū Peripateticorū. Pudorem &
uerecundiam probauit supra Stoicum qđ & Ci-
cero in officialibus suis facit Lactantius impri-
mis eum carpit super diffinitioē philosophæ. De
statuis sic aliquando scripsit in libris moralibus
Simulacra deorū uenerantur: illis supplicāt illis
stipem iaciunt fabros autem qui illa facere con-
temnūt: quid inter se tam cōtrariū q̄ statuarium
deſpicere statuam adorare & ne cōuictu quidem
admittere qui deos tibi faciat. De quibſdā ſcri-
ptorū etiam loquutus eſt: Homerum quidem oīa
ſciſſe: Vergilium nouiſſe res uerbis & uerba reb⁹
conferre: Ouidiū uero neſcire qđ benedixit relin-
quere. De Tullio ſic dixit: Lege Ciceronem com-
poſitio eius una eſt pedem ſeruat: curuat lenta: &
eſt ſine infamia mollis & alio in loco. Quorundā
non eſt compoſitio: modulatio eſt adeo plaudīt:
quid de illa loquar in qua uerba differuntur: &
diu expectata uix ad clauſulas redeunt q̄a in e xi-
tu lenta qualis Ciceronis eſt deuexa & molli-
ter deſinens nec aliter q̄ ſoleat ad morem ſuū pedēq;
reſpondens.

De Nobilitate Cordubæ & reliquæ
Hispaniæ. Caput. xxi.
h Acc de Seneca & Lucano. ſed prius libet q̄
huic hitoriæ finē faciā de Corduba colonia
romana & ī Hispaniis p̄ma: qđā notari p̄cipueq;
d. ii.

ex lectione Strabonis. Incolæ inquit putantur sapientia præcellere: & literarum studiis antiquissime usi sunt: ut memorandæ uetustatis habuerint uolumina uatunq; antiquissimos codices: leges quoq; uersibus conscriptas ab usq; annorum sex milibus. Præterea neq; una fuere lingua cententi: nam in monumentis est Asclæpiadē Myrleanū in Turdetanis literarii ludi magistrū fuisse. sed & Græca utebantur poeticamq; Cordubæ agitātā nec Cicero tacet nec Seneca q̄ in declamatiōe Ciceroniana Ciceronis uerba refert. ea sunt in orōne pro Archia. Q. inq; Metellus pius usq; eo de suis rebus scribi cupiebat: ut etiā Cordubæ natis & pingue sonantibus atq; peregrinū aures suas dederet. Nūc uero plurimū armis eius incolæ dediti sunt. Philostratus est auctor Apolloniū Theancū Bethicā coluisse & eas urbes quæ Bethin attingūt. Bethis quidem fluuius est qui proxime Cordubā alluit ab ortu circūactō alueo pulcherrimū habet pontem: ubi ingens rota ad leuandas aquas in canalē arcū seruientem Vrbs nostra tempestate ciuiū capita habet circiter duodecim millia Basilicā primariam continet titulo semper uirginis colūnis nobilem: sunt enim Mauro artificio ad delectabilem p̄spectū satis ingeniose dispositæ & ultra numero q̄ mille & trecentæ: aliæ porphyreticæ: aliæ Synadicæ: aliquæ etiā onychitides: & aliquæ ex

140
ophitico lapide. ingens earum numerus ex Roma-
nis ædificiis siquidem huiusmodi res Theodoricus:
Liuthprādusque aliique Gotici atque Langobardi &
deinceps Rauēnæ exarhi principesque barbari in
uaria loca transtulerunt. Ex hac ortos ciuitate tra-
dunt præclaros illos naturaliū scriptores Auicennā:
Auerrhoim: Rhasim: Albucassēm uel Abubache-
rem: Aliabatā & Anampacē linguæ omnes Arabicæ
sed ingenii præcellentis: in quis prænitet Auerrho-
is cum Arabes omnes naturali credat anteisse doctri-
na. Hinc etiā & Algazeles qui eadem dialecto me-
taphysica & Alpharabius Albunasar cognomen-
to qui de disciplina militari scripserunt. Hos sequitur non
uulgaris scriptor patria Gerūdensis: nomine Moses:
fatus iudæus: perfectior theologus. Sed hos omnes præ-
cessit Zoar prænomine Eben hoc est dominus: fuit enim
rex Corduben suū & princeps scholæ quæ Arabi-
græa a græca & arabū litteratura dicta est. Sed & Al-
phonfus rex primus Tabulā: qua nunc utimur nu-
merariā astronomiæ digessit: ostenditque quod opus
tamen alii referunt ad quendam Halim clarissimū
astrologū is cognomine dictus est Eben Rhagel
quia & ipse ex Regulis fuit. Item alius Eben multi-
nomis dictus Arenos: rex Valentia eiusdem gene-
ris qui libros de animalium natura hæmulatione Ari-
stotelis conscripsit satis affluente copia. Est igitur
clarissima nobilitate ingeniorum Hispania nec iam
d.iii.

Italiae Græciæq; cedit & ut liqdo hoc intelligat
libet mihi cuneū quēdā hoc loco interfere uirō
rū illustriū. Mitto Viriattū Lusitanū. mitto Mā
doniū & Indibilim claros duces. an Traianus. an
Hadrianus an Theodosius Arcadius Honorius
& Theodosius alter Romani cæsares pudēdi fue
re. Hinc Vlpiorū nobile genus. hinc Melæ iurico
sulti & iunior & senior. Reguloꝝ quoq; familiā
tradit Iosephus ex Corduba originē habuisse Vñ
cū alii multi tū is Hæmilius Regulus q in Cali
gulā cōiurauit. Silius Italicus ex Italica urbe Bæ
thicæ Pompeius Trogus q historiā tam uberem
scripsit Comus poeta & Iunius Columella Gadit
ani. M. Martialis & Licinianus poetæ celtiberi
ex urbe Bilbili. P. Licinius Barcinonensis ex Bar
cinone quoq; claruit Romæ Suræ familia satis
ampla Valerianus & Prudentius ex Calagurio
Decianus poeta & Iulianus orator Emeritēsis ex
Tarrhacone Paulus Orosius historicus q in pa
tria diu uixit carthagine apud Aphros obiit sed
Romæ sepultus est in fano Eusebii ad Tropæa
Marii. Auitus græce eruditus uertit dogmata Lu
ciani ī latinā linguā notissimus Orosio. Isidorus
uariæ eruditōis sed cōfusaneæ ex carthagine spar
taria. Pactianus Barcinonensis Dexter item Pa
ctiani epi filius: ad quē misit dedicauitq; Hiero
nymus librum de uiris illustribus: fuit is pfectus

171
pratorio ut legi^t in demonstratiua eiusdem con-
tra Rufinū. Fuit & Barcinonius Olympius qui
scripsit aduersus eos q dicunt nō inobediētia sed
natura insertū naturæ humanæ malū. Damasus
papa ut credit^r ex agro Gerundensi: Leander fra-
ter Isidori ep̄s Hispalensis cui idē Isidorus in di-
gnitate successit: ad quē mittit dicatq; librū mora-
liū diuus Gregorius. Item Maximus Cæsaraugu-
stanus ep̄s & ex Hispania historicus. In his non
ignobilis Braulio etiā Cæsaraugustanus: floruit
Mauritio cæsare ad quē dicata sunt collectanea
naturalis historiæ Isidori. tum Iulianus Toleta-
nus tū Eutropius præsul Valētinus elegans scri-
ptor cum Iusto eius fratre ep̄o Ilergetano. Helius
iuuencus presbyter Cardinalis q euāgelia heroi-
co explicuit. Præterea Hatylius Seuerus de gene-
re illius Seueri ad quē Lactantii duo epistolarū
uolumina scripta sunt. scripsit is librū de uita sua
noīe catastrophē & Valētiniano principe obiit
Latronianus quoq; metrico ope ueteribus cōpa-
rādus: cæsus est Treueris cū Priscilliano Felicif-
sio & Eucratio a Factionis Hycianæ auctorib⁹.
Fuit etiā ex Hispania. P. Audētius q scripsit opu-
lentissimos cōmentarios cōtra Manicheos Sabel-
lianos Arrianos & photinios q & Bonosii cogno-
minati fuere. Item ut ad inferiora tpa descenda-
mus Ramundus Barcinonensis: quo adiutore in

Decretalium libris Gregorius papa usus est & al-
ter Ramundus Lullus ex insula maioribus. Tū
Lucianus Colominius is maiorib⁹ obiit & sepul-
tus est. Sed & multi alii obscurioris nōis quos re-
censere tædio esset. Adiciā hic quoq; aliquid grā
Columellæ: eundē Strabonem testari in uno æta-
tis suæ censu equestris ordinis Gaditanos uiros
q̄ngētos esse censos: qđ in nulla tunc Italicæ ur-
biū præter Patauios euenit. Id uolui notari ut
q̄ta fuerit Hispania tum hoīm claritudine: tū re-
rum oīm splendore eo tpe cōiici possit: cū ex una
ciuitate: & quæ in angulo orbis terrarū est & in
oceanō tanta nobilitas conspici potuerit. Nos ue-
ro hæc colligere scribereq; supersedissemus: si quæ
Fabius Rusticus in historia cōplexus est integra
haberent. Is enim uitā oēm Senecæ diligentissi-
me conscriptam suis inseruisse historiis ab oībus
credi potest q̄ Cor. Taciti legerūt annales. Scri-
bent uero alii fortasse plura: sed maiori diligētia
accuratiusq; ut historiæ ueritas eluceat certū ha-
beo fore paucissimos:.

Pauli Pompilii de uita Senecæ ad
Lopim Decanum Valentinum Hi-
storia finit. Ex Sodalitate literatorū
Sancti Victoris & sctiorū in Qui-
rinali.

142
Testimonium uitæ Callisti Tertii Pontifis
Maximi pie integerrimeq; actæ quocunq;
suæ ætatis gradu.

Paulus Pompilius ad Musam suam.

c Vi nunc Heroum meditaris carmina Clio?
Dic age: num latios tentas ornare Catones?
Nunquid Aristidem? uel q'ui contudit omnes
Sparthani fastum: libertatenq; redemit:
Et patriis potuit felix occumbere Thebis.
An potius lætis praeconia cantibus illi
Adiicias? contra nymbos atq; aequora terris
Omnibus est ingens cui cōdita lignea moles?
An qui iram auersi modulatus Nablia flexit
Saepe dei? certe nō frustra Barbyton aptas:
Concinnasq; fides: adinota comminus aure
Tentatis neruis: & hianti molliter ore.
Nec tu etiam phoebū dictura es: uanaq; priscae
Numina culturæ: cum nondū clara per omnes
Bissenis terras tuba uocibus acta cucurrit.
Ingenium tu musa meum: cui dicere laudes
Est proprium: dic quem nup tibi contigit altae
Ob mentis pretium: uirtutes atq; retentas
Mirari: exemplum nostrae admirabile uitae.
Nimirum hic Alphonfus erit: sic Setabis illum
Patria: sed terno Callistum Roma uocauit

Ordine pontificum: Petri cum prora notaret
Temonem docto cessisse aliquando magistro.
Borgia progenies antiqui sanguinis: unus
Nobilis hic atavis: doctrina: moribus: omni
Parte Melethci dignissimus ore poetæ.
Vera cano: quo fit uercar ne promere: quicqd
Historiæ pariter: totus testatur & orbis.
Dic rogo: quis nam hominū nostro q tpe sacris
Se dederit rebus sponsa requiescit in una?
Huic satis una fuit cōmissa Valentia iusto
Cum titulo: renuens apicem & ui pene coactus
Puniceum accepit: sed & alti culmen honoris
Cui inhiant alii: potuit quoq; ferre rogatus.
O coccae mentes hominū: quas pessima turbat
Ambitio: clausa ostendunt his artibus astra
Alphonsi modus & uitæ frugalis honestas.
Nouerat ante tamen fortunæ quaslibet horas
Ipse suæ diuinitus: ergo optauit & istis
Else exemplo aliis in rebus. Daeniq; tractu
In toto uitæ: quis regum foedera? pacem?
Quis bellis curat poni feruentibus arma?
Quis pacat populos? quis Cōciliabula soluit?
Semp ad haec p̄sto est Alphonsus Borgia: terra
Atq; mari: nūc ad zephyrꝫ: nūc missus ad Eurū:
Nunc recta septem legatus ad usq; Triones.
Verum quo raperis? satis est iam musa canatur
In Turcas odium: belliq; impigra uoluntas.

Sancte senex: coelo statim subiture parabas
 Tu ne arma in Turcas? Bizanti tu ne putasti
 Magnanīe atq; inuicte senex munimina posse
 Iam per te redimi scythicis defensa sarissis?
 Sed iam te reddit coelo octogelimus annus.
 Mitte libros: legisti iam satis. I. pete uultus
 Diuinos: illic tibi contemplare tuendo
 Lecta: & apud summū nostri reminiscere regē:
 Nos quoq; quo capiat stellantis regia coeli.
 Sint haec pauca satis Clio: iam Barbyton intra
 Thecā conde suā: & serua: cras plura canemus.

Sylua Alphoncina finit.

Impressum Romæ per Eucharium
 Silber alias Franck: Anno Salutis
 nostræ. M. cccc. lxxxx. Die uero
 Martis. xvi. mensis Februarii.

